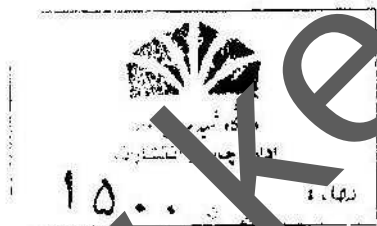

درآمدی بر تاریخ ادبیات در جهان

تألیف

دکتر پروین گلی زاده

دانشیار دانشگاه شهید چمران اهواز

اردیبهشت ماه ۱۳۹۲

درآمدی بر تاریخ ادبیات جهان،

مؤلف: دکتر پروین گلی‌زاده.

اعضای شورای کمیسیون تخصصی علوم انسانی، اجتماعی و هنر: دکتر مرتضی شهنی ییلاق، دکتر معصومه یاقری، دکتر حسین آقائی جنتامکان، دکتر غلامرضا حیدری، دکتر فریده عصاره، دکتر پروانه تسفیغ‌نیا، دکتر مسعود تیک‌بخت، دکتر مینا سعفی، دکتر عبدالحسین رضائی‌راد، دکتر پروین گلی‌زاده، دکتر علیرضا جلیلی‌فر، مهندس حسین جلودار.

ویراستار علمی و ادبی: دکتر قدرت قاسمی‌پور.

ناشر: دانشگاه شهید چمران اهواز.

چاپ اول: ۱۳۹۲

تیراژ: نسخه

لیتوگرافی چاپ و صحافی: اداره چاپ و انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز.

مؤلف: پروین، ۱۳۳۶ -	تألیف
عنوان: درآمدی بر تاریخ ادبیات در جهان / تألیف پروین گلی‌زاده.	عنوان و نام ویر
انتشارات: دانشگاه شهید چمران، ۱۳۹۲.	مشخصات نشر
تیراژ: ۳۶۱	مشخصات ظاهری
انتشارات: دانشگاه شهید چمران اهواز؛ ۶۱۲.	فروست
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۴۱-۰-۰۰۰	شابک
فقیه:	وضعیت فهرست نویسی
ص.ع. به انگلیسی:	یادداشت
Parvin Golizade. An introduction to world's literary history.	
کتابنامه: ص. ۲۶۱ - ۲۶۲.	یادداشت
ادبیات - تاریخ و نقد:	موضوع
سیکشناسی:	موضوع
دانشگاه شهید چمران اهواز:	شناسه افزوده
PN ۵۹۵/ ۸ ۱۳۹۲ ق ۲	رده بندی کنگره
۸۰۹:	رده بندی دیویی
۳۱۵۱۴۶۴:	شماره کتابشناسی ملی

محل های فروش کتاب

اهواز: گلستان - شهر دانشگاهی - کتابفروشی دانشگاه شهید چمران اهواز.

تلفاکس: ۰۶۱۱-۳۳۳۱۰۷۲

تهران: خ. کارگر شمالی، خ. نعمت، خ. دکتر قریب نرسیده به خ. فرصت، پلاک ۱۱- مؤسسه کتابیران

تلفن: ۰۲۱-۶۶۵۶۶۵۱۰-۱۵

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

پیشگفتار

کتابی که پیش رو حاصل سال‌ها تدریس درس تاریخ ادبیات جهان در دانشگاه است، از جایی که دانشجویان دوره کارشناسی برای گذراندن این درس ناگزیر از رفتن به سراغ منابع گوناگون هستند و می‌توان گفت حجم بالای چندین هزار صفحه‌ای منابع موجود که اغلب به صورت فرهنگ نامه درآمده‌اند عملاً جنبه کاربردی آنها را برای این درس دشوار ساخته و دانشجویان را می‌رماند، لذا احساس نیاز به داشتن منبعی مختصر، مفید و جامع و مشتمل بر زندگی و آثار چهره‌های ادبی مطرح جهان، نکته‌ای را پدید داشت که به سمت تهیه این منبع گام بردارد تا شاید بتواند تا حدودی مرتفع کننده نیازهای دانشجویان این درس باشد.

معمولاً در حین انجام چنین کارهایی است که مؤلف متوجه می‌شود که در نوشتن کتابهای تحلیلی و انتقادی و حدود کار مشخص و تکلیف روشن‌تر است، اما در تألیفاتی نظیر این کار هم امانت باید رعایت شود و هم حدود و مرزها خیلی بسته است، به گونه‌ای که اگر به خط و تفصیل مطلب پرداخته شود بقولی «مثنوی هفتادمن کاغذ می‌شود» اگر ایجاز و اختصار از جا بگذرد مطلب نیز ناقص خواهد شد؛ بنابراین مؤلف در برزخ ایجاز و اطناس متبحر می‌گردد. لذا بارها تا مرز انصراف از انجام چنین کار پیش رفتم و سال‌ها مطلب را می‌نگاشتم، اما به حکم اینکه تنها نانوشته است که بی‌کم و کاستی است، پس از زمانی نسبتاً طولانی عزم را جزم کرده که اوراقی برای مراجعه مستقیم و استفاده دانشجویان فراهم شود. هم‌اکنون هم اقتصاد زمان و هم اقتصاد زبان در آن مراعات شده باشد، هرچند پیشینه کار بیانگر این نیست که خصوصاً در دهه‌های اخیر تلاش زیادی در این راستا صورت گرفته است تا این مهم اتفاق بیفتد و آثار گرانمایی نظیر زندگی‌نامه چهره‌های درخشان جهان، دایره المعارف ادبی، سیری در بزرگترین کتابهای جهان، سیمای نامداران جهان، هزار نویسنده در یک کتاب و تاریخ ادبیات جهان و فرهنگ ادبیات جهان و ... تألیف شده

که هر کدام در جای خود بسیار مفید و حائز اهمیت فراوان است؛ اما همانگونه که ذکر شد حجم بالای این کتب و گاه اطناب ها و یا ایجازهای مخل در پاره‌ای موارد عملاً از میزان کاربرد کلاسی آنها کاسته است. بر این اساس، در تهیه و تدوین این کتاب به جنبه‌های مختلف توجه شده است و بقول آندره موروا نویسنده فرانسوی، امروزه نه تنها دیگر ممکن نیست که انسان همه چیز را بخواند بلکه قدم گذاردن در این راه نیز جز دیوانگی نیست و هرکس باید کتابخانه‌ای محدود و مورد علاقه برای خود بسازد. ما نیز بنا را به اختصار گذاشتیم تا این کتاب مورد استفاده عملی این گروه از دانش‌پژوهان واقع شود.

در باره دوره تدوین این کتاب به نکاتی باید اشاره کرد:

در کتاب‌ها داشتیم مطالب به صورت الفبایی بر اساس نام اشخاص آورده شود، ولی پس از تأمل بهتر دیده شد که هرکشور جداگانه در یک محدوده زمانی خاص مورد بررسی قرار گیرد تا مراجعه کننده هم بتواند به سرعت به مطلب مورد جستجو برسد و هم در کنار آن بتواند ملیت، زبان، مکان و سایر اطلاعات مربوط به اشخاص مورد نظر را بیابد و این شیوه تا حدی این نوشته را با بسیاری از کتب دیگر متفاوت کرده است.

۲. برای اینکه نظم منطقی و توالی تاریخی در کتاب رعایت شود عمده مطالب کتاب در هفت بخش فراهم آمده که به ترتیب در بخش اول به بررسی ادبیات آلمان و بخش دوم ادبیات آمریکا و بخش سوم ادبیات انگلیس، بخش چهارم ادبیات ایتالیا، بخش پنجم ادبیات روسیه، بخش ششم ادبیات فرانسه و بخش هفتم ادبیات ایران پرداخته شده است. این روش نسبت به روشهای متعارف در مورد تاریخ ادبیات-نویسی این حسن را دارد که مراجعه کننده به راحتی می تواند از آغاز قرن شانزده تا قرن بیستم را یک جا درباره هر کدام از این سرزمینها ببیند و مطلب یک جا در اختیار او قرار بگیرد. بخش هفتم که فصلی است مشیع درباره مکتب‌های ادبی که غرض به عنوان درسی مستقل می تواند مطرح باشد.

۳. نکته‌ای که ذکر آن در این جا حائز اهمیت است آن است که علت اینکه «تاریخ ادبیات ایران» در این کتاب آورده نشده است این است که درس جداگانه‌ای به

نام تاریخ ادبیات ایران به میزان سه واحد درسی ارائه می‌شود که خود منابع مورد نیاز و مستقل خود را می‌طلبد، لذا در این کتاب از تاریخ ادبیات ایران سخنی به میان نیامده است.

۴. در گزینش و انتخاب چهره‌های معروف جهان علاوه بر اشتها آنان از ملاک ذوق نیز استفاده شده است؛ هرچند که در برخی از منابع با تفاوت حدود ۱۸۰ وجهای مطالب برخوردیم.

۵. به لحاظ صوری و ساختار ظاهری کتاب در حالی که مطالب تقریباً به صورت الفبایی ارائه شده اما از حالت فرهنگ نامه‌ای صرف نیز خارج شده. بنابراین سعی شده که تا حدودی جنبه توضیحی و تحلیلی نیز به خود بگیرد. در آغاز هر بخش مطالب کتابی به عنوان پیشینه مطلب آورده شده و سپس مدخل‌ها حتی الامکان از قبیل ذکر دیده و معادل لاتین اسامی و عناوین نیز در مقابل آنها ذکر شده است و همچنین معادل لاتین درون متنی نیز به صورت زیرنویس در پاورقی آمده است و همچنین خلاصه‌ای معمول در نوشتن کتب تاریخ ادبیات، در این کتاب برای حفظ امانت تقریباً در جای جای کتاب منابع ذکر شده که کار را مستندتر کرده است.

۶. در پایان از خوانندگان گرامی می‌خواهم که با سعه صدر مطالب را بخوانند و کاستی‌های آن را گوشزد نمایند و در در این‌جا از دانشجویانی که در گردآوری برخی نمونه‌ها همکاری کردند صمیمانه سپاسگزار

شاه و فضل

پروین بی‌زاده

بهار ۳۹۲

فهرست مطالب

ج پیشگفتار.....

بخش اول ادبیات آلمان

- ۱ ادبیات آلمان قرن شانزدهم.....
- ۸ ادبیات آلمان قرن هجدهم.....
- ۱۲ ادبیات آلمان قرن نوزدهم.....
- ۱۸ ادبیات آلمان قرن بیستم.....
- ۲۶ ادبیات آلمان قرن بیستم.....

بخش دوم ادبیات آمریکا

- ۳۷ ادبیات آمریکا قرن شانزدهم و هفدهم.....
- ۴۱ ادبیات آمریکا قرن هجدهم.....
- ۴۴ ادبیات آمریکا قرن نوزدهم.....
- ۶۸ ادبیات آمریکا قرن بیستم.....

بخش سوم: ادبیات انگلیس

- ۷ ادبیات انگلیس قرن شانزدهم.....
- ۸ ادبیات انگلیس قرن هفدهم.....
- ۹۴ ادبیات انگلیس قرن هجدهم.....
- ۹۸ ادبیات انگلیس قرن نوزدهم.....

ادبیات انگلیس قرن بیستم ۱۱۲

بخش چهارم ادبیات ایتالیایی

ادبیات ایتالیایی قرن شانزدهم ۱۱۷

ادبیات ایتالیایی قرن هفدهم ۱۲۳

ادبیات ایتالیایی قرن هجدهم ۱۲۵

ادبیات ایتالیایی قرن نوزدهم ۱۳۱

ادبیات ایتالیایی قرن بیستم ۱۳۷

بخش پنجم ادبیات روس

ادبیات روسیه قرن شانزدهم ۱۴۳

ادبیات روسیه قرن هفدهم ۱۴۶

ادبیات روسیه قرن هجدهم ۱۵۴

ادبیات روسیه قرن نوزدهم ۱۶۱

ادبیات روسیه قرن بیستم ۱۷۲

بخش ششم: ادبیات فرانسه

ادبیات فرانسه قرن شانزدهم ۱۷۹

ادبیات فرانسه قرن هفدهم ۱۸۵

ادبیات فرانسه قرن هجدهم ۱۹۱

ادبیات فرانسه قرن نوزدهم ۲۰۱

ادبیات فرانسه قرن بیستم ۲۱۰

بخش هفتم: گزیده‌ای از مکاتب ادبی

۲۲۳	مکتب کلاسیسم
۲۳۶	مکتب رمانتیسم
۲۴۱	مکتب رئالیسم
۲۵۰	مکتب ناتورالیسم
۲۵۴	مکتب سورئالیسم